

Mayıs 2025
SAYI-17

Örgütlenme Bülteni

BÜTÜN ÜMİDİM GENÇLİKTEDİR
Mustafa Kemal Atatürk

Eğitimİş

Instagram Facebook YouTube @egitimis www.egitimis.org.tr

1. Nisan ayı enflasyon oranı nedir? Açlık ve yoksulluk sınırının ulaştığı düzeye göre emekçinin alım gücü ne durumdadır?

Mehmet Şimşek'in gelişi ile birlikte enflasyon sorununun çözüleceğine ve kur, altın ve faiz dengesinin kurulacağına dair birçok vaatte bulunulmuştur. Fakat gelinen noktada altın ve faiz önemli oranda artmış, kur ise baskılanmasına rağmen kontrol altına alınabilmiş değildir.

Asgari ücretlinin beklediği ara zamma kapıları kapatan iktidar, ekonomik başarısızlıkları ile ilgili hiçbir sorumluluk almamakta ve patronların işçi sömürüsüne ortak olmaktadır. Birleşik Kamu-İş tarafından açıklanan nisan ayı açlık sınırı 26 bin 178 TL, yoksulluk sınırı ise 79 bin 413 TL'dir. Dört kişilik bir ailenin dikkate alınmasıyla hesaplanan bu rakamlara göre asgari ücret açlık sınırının 4 bin 74 TL altında, yoksulluk sınırının ise yaklaşık dörtte biri kadardır. Aslında dört kişilik ailede bir kişinin yoksulluk sınırını anca karşılayan 22 bin 104 TL ile dört kişinin geçinebilmesi beklenmektedir.

2025 yılı Nisan Ayı Enflasyon Oranları (2003=100)

	Yıllık değişim	Aylık değişim
ENAG	73,88	4,46
İTO	47,21	3,21
TÜİK	37,86	3

Kaynak: TÜİK, ENAG, İTO verileri kullanılmıştır.

Maaş ve ücret zamlarının belirleyicisi olan TÜİK, üç kurum içinde enflasyon oranını diğer aylarda olduğu gibi nisan ayında da en düşük açıklayan kurum olmuştur. Buna göre dört aylık enflasyon %13,36 olarak belirlenmiştir. Halkın alım gücü sürekli düşerken enflasyon oranlarının önemli ölçüde düşük açıklanması Temmuz ayında yapılacak artışta da refah düzeyinde değişim yaratmayacak, yoksullaşma süreci devam edecektir.

İşçi, memur, emekli fark etmeksizin toplumun tüm emekçilerini yoksullaştırma üzerine kurulu bir politika sistemiyle atlatılmaya çalışılan sürecin kaybedeni bellidir. Sonuçta emekçiler için enflasyon düşse dahi kriz bitmeyecektir.

2. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2019 -2023 döneminde gerçekleşen bütçe rakamlarının artış oranı ile MEB bütçesinden Maarif Vakfına ayrılan ödeneğin artış oranı arasındaki farkın nedeni nedir?

Her sene bütçe görüşmeleri yapılmakta ve bu görüşmeler sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı en yüksek bütçenin kendi bakanlığına ait olduğunu ifade etmektedir.

Ülkede yaşanan enflasyonun etkisiyle bütçe rakamlarında da büyük artışlar görülmekte fakat bu artışlar reel değil, nominal artışlar olmaktadır. Bu artışların 2019 yani pandemi öncesi durumu ile en son açıklanan 2023 yıllık bütçe gerçekleşmesine kadar geçen süreçte oranını belirlemek mümkündür.

MEB Bütçe Gerçekleşmeleri ve Maarif Vakfına ayrılan bölümün 2019-2023 yılları arasında artış oranı

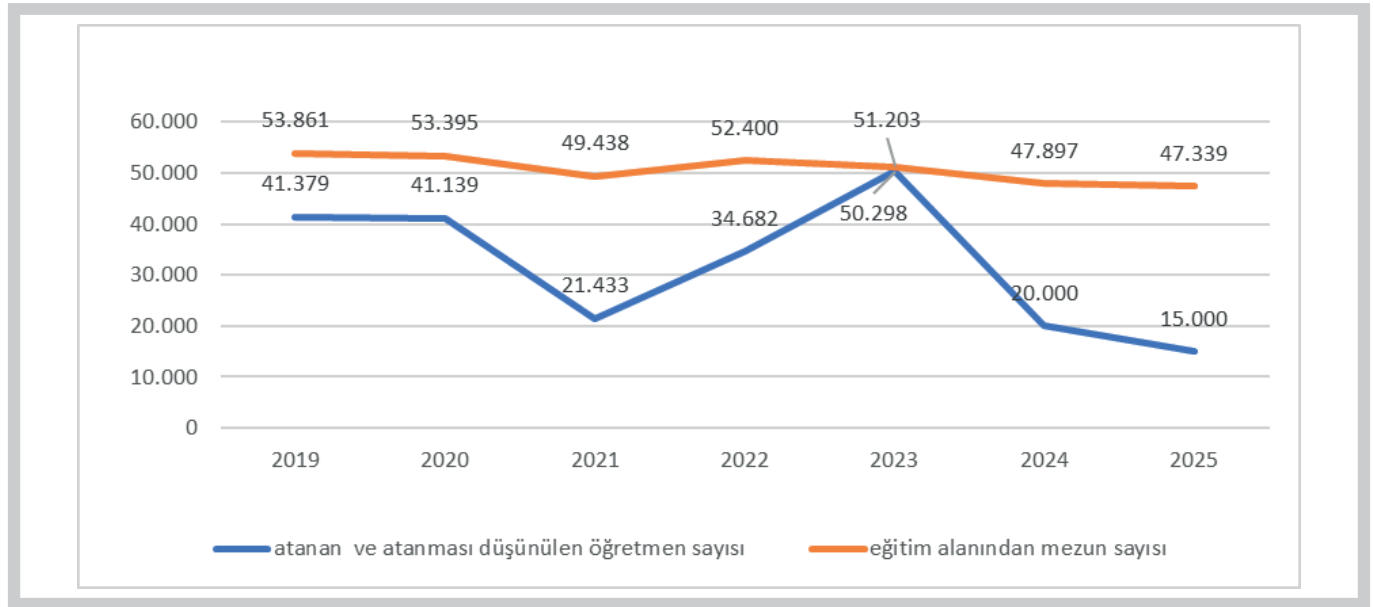
	2019	2023	Artış oranı
Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Gerçekleşmeleri	118.155.812.370,37	584.230.762.085,96	394,40%
Maarif Vakfına ayrılan tutar	422.000.000	2.955.000.000	600,23%

MEB bütçesindeki artış oranı ile Maarif Vakfı'na ayrılan payın artış oranını hesapladığımızda 2019 yılından 2023 yılına kadar geçen süreçte bakanlığın bütçe gerçekleşmesi %394,40, bu bütçeden vakfa ayrılan ödeneğin ise %600,23 arttığı görülmüştür. Yani bakanlığın bütçe gerçekleşmesindeki artış oranına göre vakfa ayrılan ödenekteki artışın daha yüksek olması, bakanlık tarafından belli harcamalardan kısılan payın vakfa ayrıldığına göstergesidir. Vakfa ayrılan ve bu yolla okullarda tarikat ve cemaatlerin etkinliğini artıran ödemeler, bakanlığın laik eğitimi ne boyutta hedef aldığını ortaya koymaktadır. Eğitimin niteliğini düşürme, bilimsel, çağdaş, laik ve demokratik eğitime son verme çabalarını sürdüren, okullarda hijyeni, çocukların güvenliğini sağlamak için ayıracağı finansmanı vakıflara ayıran bakanlığın görev tanımını gözden geçirmesi temel gereklilik olmuştur.

3. Öğretmenlerin beklediği atama sayısı neydi, açıklanan sayı ne oldu?

Türkiye'de yaklaşık 1 milyon öğretmen atama beklemektedir. Buna karşın her yıl daha düşük sayılarda atama açıklayan bakanlığın, tasarruf tedbirleri söylemi ile her yıl yenileri eklenerek atama bekleyen öğretmenlerin mesleklerini yapma hedeflerini görmezden geldiği bilinmektedir.

Grafik: Ataması yapılan ve yapılması düşünülen öğretmen sayıları ve eğitim alanından mezun sayısı (2019-2025)

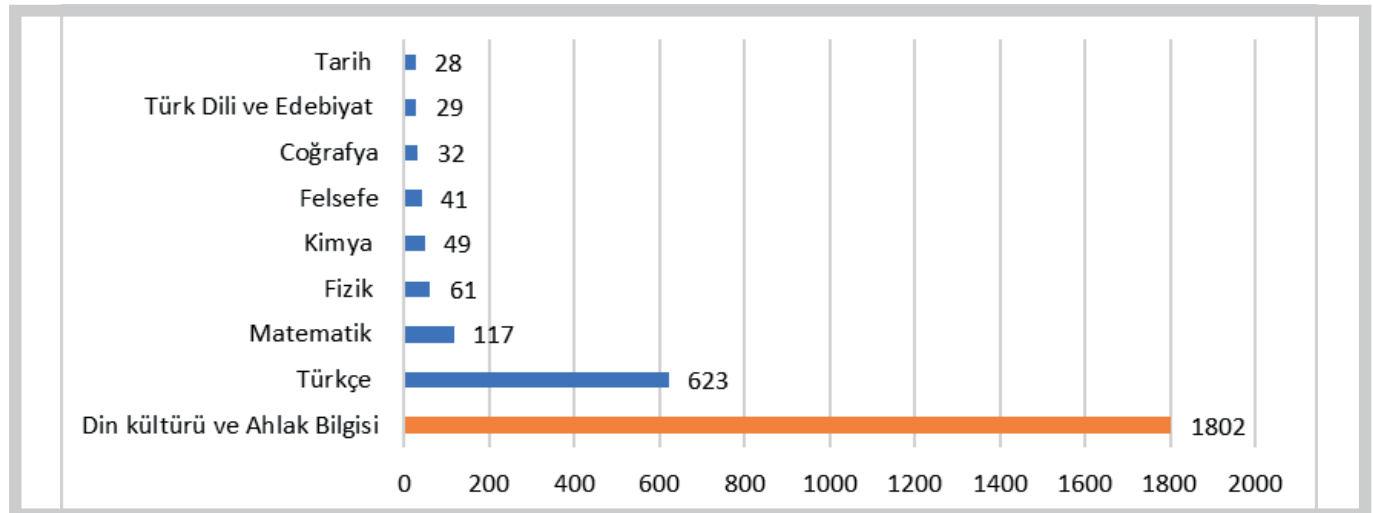

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK istatistikleri kullanılarak oluşturulmuştur.

Grafikte yer alan bilgilere göre Türkiye’de 2019 yılından 2025 yılına kadar geçen süreçte eğitim alanından mezun olan sayısı ile ataması yapılan ya da yapılması planlanan öğretmen sayısına bakıldığında her yıl açıklanan atama sayısının o yılki mezun sayısından düşük olduğu görülmektedir. Önceki dönemlerde mezun olan ve ataması yapılmayan öğretmenlerle birlikte sayı her yıl katlanarak artmaktadır.

En son 25 bin olarak açıklanan alım aslında 2024 yılı KPSS puanı ile 15 bin, 2025 AGS puanı ile 10 bindir. En az 68 bin atama bekleyen öğretmenlerin hayalleri yine yarım kalmış, KPSS ile yüksek puanlar almalarına rağmen birçok öğretmen branş bazında belirlenen düşük kontenjanlara bağlı olarak atanma hayallerini gerçekleştirilememiştir.

Grafik: 15 bin alım için bazı branşlarda kontenjan sayıları

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

2025 yılı içinde gerçekleşecek 15 bin öğretmen alımı için bazı alanlara ait kontenjanlara bakıldığında sınıf öğretmenliği ve özel eğitim öğretmenliğinden sonra en yüksek öğretmen alım sayısı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alanına ait olurken Matematik, Türkçe, Kimya, Fizik gibi temel branşlarda kontenjan oldukça düşük belirlenmiştir.

Bakanlık alım sayısını düşük açıklamakla kalmamış, 15 bin alım içinde temel derslerde bile kontenjanları düşük tutarken en yüksek kontenjanı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerine ayırmıştır. Bu tutum ile karşılaştığımız iki akıl dışı sonuçtan biri; açıklanan toplam alım sayısına bağlı olarak ülkede tasarrufun eğitimden kısılanlarla yapılıyor olması diğeri ise eğitimde bilimsel gelişimin sorgulamanın temeli olan alanlarda tasarrufa gidilerek ülkenin bilimselliğine, gelişime engel olunmasıdır.

4. Türkiye'nin sömürülen, yoksullaştırılan ve işsiz bırakılan "EMEĞİ"

Ülke ekonomisini güçlü kılan temel değişken üretimdir. Üretimin verimi ve devamlılığı ise emeğin sürece kattığı değere bağlıdır. Emeğin bu değeri tarih boyunca patronlar tarafından sömürülmek istenmiş, bu istek patronlara ve sisteme karşı çok sayıda işçi hareketini, örgütlenmeyi ve direnişi beraberinde getirmiştir.

Büyük ses getiren işçi direnişlerinden biri 1874 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde yaşanan ekonomik krizin sonucunda ortaya çıkmıştır. ABD'de yaşanan ekonomik bunalımdan kurtulmanın yolu ucuz emek gücü olarak görülmüş ve ücretler düşürülmüştür. Bu karara karşı işçi direnişi başlamış ve bu direniş zaman içinde büyümüştür. İşçi hareketine karşı baskılar artmasına rağmen çalışma süreleri ile ilgili direniş devam etmiştir. İşçiler, 1 Mayıs 1886 tarihinde 8 saat çalışma süresi için genel grev başlatmış, bu greve karşı hükümet sert müdahalelerde bulunmuş, dört işçi lideri idam edilmiştir. Bu olayın üzerine 1889 yılında 2. Enternasyonel, 1 Mayıs gününü "Uluslararası İşçi Bayramı" ilan etmiştir.

Emek direnişinin ve örgütlenmesinin önemini ortaya koyan 1 Mayıs'ta Türkiye'deki emeğin durumunu, çalışma sürelerini, iş bulamama halini, düşük ücret düzeyini, yoksullaşmasını, yok sayılmasını ve bu duruma karşı sendikaların etkisini ortaya koymak önemlidir. Çünkü örgütlü olmamak, güçsüzleşmeyi, yalnızlaşmayı ve sömürülmeyi beraberinde getirmektedir.

Türkiye'de Emeğin Durumu

-TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Türkiye'de çalışabilir yaş aralığında bulunan sayısı 65 milyon 926 bin iken, bu sayının sadece 35 milyon 733 bini işgücü hayatına katılmaktadır. Nedeni **kadınların cinsiyetçi işbölümü nedeniyle çalışma hayatına dahil olamamasıdır.**

- Türkiye'de 2024 yılı için açıklanan ve Mehmet Şimşek'in son 12 yılın en düşük işsizlik oranı dediği dar tanımlı işsizlik **%8,7** iken ülkenin iş bulma ümidini kaybeden emeğini de işsizlik hesaplamasına dahil eden geniş tanımlı işsizlik **%26,7**'dir. **Dar tanımlı işsizlik oranı kamuoyunu aldatmaktan başka bir amaca hizmet etmemektedir.**

- Türkiye'de iş bulma ümidini kaybeden emeğin sayısı 2023 yılında 1 milyon 804 bin iken 2024 yılında 2 milyon 171 bine yükselmiştir. **Aktif iş aramaktan vazgeçenleri ifade eden bu sayı ülkede işsizlikteki artışın kalıcı hale gelmeye başladığının kanıtıdır.**

- Türkiye’de “ev genci” olarak ifade edilen Ne Eğitimde Ne İstihdamda” olan gençlerin sayısı 15-24 yaş için 2024 yılında **2 milyon 679 bine**, 15-29 yaş için ise **4 milyon 676 bine** ulaşmıştır. OECD ülkeleri arasında ev genci oranlarına bakıldığında Türkiye ilk sırada yer almaktadır. **Ülkenin en verimli emeği olan gençler, çalışma hayatının dışına itilmektedir.**

- Emek sömürsünün en net yaşandığı iş, sağlık ve gelecek güvencesinin olmadığı kayıtdışı istihdam oranlarında Türkiye %27,31 ile Avrupa ülkeleri arasında ilk sıradadır. **Kısaca emek sömürsüne en fazla imkan sunan ülke Türkiye’dir.**

- TÜİK’in açıkladığı gerçek dışı enflasyon oranları ile 22.104 TL’ye mahkûm edilen asgari ücretlinin yoksulluğu her geçen gün derinleşmektedir. Birleşik Kamu-İş tarafından açıklanan ve asgari ücret olarak belirlenmesi gereken yoksulluk sınırı ile emekçi; 1 saatlik emeği ile 36 ekmek alınabiliyorken şu an ki asgari ücretle 1 saatlik emeğin karşılığında sadece 10 ekmek alabilmektedir. 2014 yılında asgari ücret 6 çeyrek altına denk gelirken şu anki asgari ücret 3 çeyrek altına denk gelmektedir. **Görülüyor ki ülkede işçi her gün düşen satın alma gücüyle yoksullaşmaya, yoksulluk sınırının çok altında bir gelir ile hayatta kalma mücadelesi vermeye devam etmektedir.**

- Türkiye’de bulunan 16 milyon 864 bin 733 işçinin yalnızca %14’ü sendikalıdır. Bu işçilerin de çoğu kamu işçisidir. Özel sektör işçilerinin sayısı 15 milyon 357 bin 568 olmasına rağmen sendikaya üye olan sayısı 1 milyon 98 bin 783 yani sadece %7,15 oranındadır. **Türkiye’de işçi örgütlenmesi engellenmektedir.**

- T.N. Rotta ve R. Kumar tarafından 2000-2014 dönemi için 43 ülke arasında yapılan çalışmaya göre Türkiye emek sömürsünün en yüksek olduğu **ikinci ülke** konumundadır. Sonraki süreçte ekonomik bunalımda görülen derinleşme ile durumun daha vahim bir hal aldığı çalışma hayatında yaşanan gelişmeler ile de açıkça görülmektedir.

Sonuçta; ülkede çalışma hayatında çok sayıda emekçi işsiz bırakılıyor, gençler iş bulamama endişesiyle büyük oranda da gelecek kaygısıyla umutsuzluğa sürükleniyor, emeğin çok büyük bir bölümü kayıtdışı çalıştırılarak emek sömürünün en acımasız halleriyle mücadele etmek zorunda bırakılıyor, asgari ücretliler devletin bir kurumu olan TÜİK tarafından açıklanan gerçek dışı enflasyon rakamları ile sömürülmeye, yoksullaştırılmaya devam ediliyor. Patronlar ise bu sürecin zarar görmemesi için emekçilerin sendikalaşma haklarına yaptıkları mobbing ile engeller getirerek sendikaları güçsüzleştirmek ve işçi örgütlenmesi engellenmek istiyor.

Eğitim-İş olarak; tüm bu baskı, yoksullaştırma ve sömürüye karşı eğitim ve bilim emekçileri olarak emeğin gücünü savunmaya, örgütlenmeye mücadeleye devam edeceğiz.

Tüm emekçilerin 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü Kutlu Olsun..

5. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’na özel Türkiye’deki gençlerin durumu

Ülkelerin kalkınabilmesi, refah düzeyinin artması için gençlerin her anlamda özgür biçimde ülke üretimine dahil olabilmesi en temel gerekliliktir. Fakat Türkiye’de yaşanan kriz süreci, yanlış eğitim politikaları, halkın yoksullaşması gibi birçok nedenle gençlerin yaşadığı karamsarlık, gelecek kaygısı, iş bulamama endişesi gibi durumlar gerekliliklerin sağlanmasının önünde engel oluşturmaktadır.

TÜİK'in 2024 yılı verilerine göre 18-24 yaş arası %18,7 oranında genç eğitime devam etmemiş ve bu gençlerin yalnızca %9,2'si istihdam edilmiştir.

Eğitimden erken ayrılmayıp yükseköğretimi tamamlamış gençlerde de durum farklı değildir. 2024 yılı verisine göre Türkiye'de 395 bin yükseköğretim mezunu genç ne eğitimde ne istihdamdadır. Sadece 15-24 yaş arasını hesaplayan bu veriye göre Türkiye'de 17 yaş altının zaten istihdamda olması mümkün değildir. Oldukça sınırlı bir yaş grubu üzerinden yapılan bu hesaplama dikkate alındığında Türkiye'de en az 395 bin yükseköğretim mezunu gencin istihdamda olmadığını söylemek daha doğru olacaktır.

Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin durumuna genel olarak baktığımızda durum oldukça vahimdir. Her eğitim düzeyi için 15-24 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin sayısı 2024 yılında 2 milyon 679 bin iken 15-29 yaş için 4 milyon 676 bin, 15-34 yaş için ise 6 milyon 614 bin olmuştur. Bu sayılarla Türkiye Avrupa ülkeleri arasında da ilk sıradadır.

ILO verisine göre Türkiye'de iş bulma ümidini kaybeden gençlerin sayısı 2023 yılında 412 bin 729'dur. İstihdam edilmeyen, mesleğini icra edemeyen gençlerin iş arama konusunda yaşadığı yılgınlık ev genci sayısını her geçen gün artırmaktadır.

Sonuçta Mustafa Kemal Atatürk'ün büyük önem atfettiği, geleceğin teminatı olarak tanımladığı gençler özellikle son dönemde iktidar politikaları yüzünden iş bulamamakta, geleceğe dair beklentilerini ve ümitlerini kaybetmektedir. Gençlerine sahip çıkamayan hatta nerdeyse görmezden gelen yönetim ile ülkenin kalkınması refah düzeyinin artması mümkün değildir.

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitimiş Yayınları, Ankara
Mayıs 2025

EĞİTİMİŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / *Genel Başkan*

YAYIN SORUMLUSU

Bülent METİN / *Genel Örgütlenme Sekreteri*

RAPOR-İÇERİK

Dr. Burcu DOĞAN / *Araştırma ve Raporlama Uzmanı*

GRAFİK-TASARIM

Hakan ÇELİKARSLAN

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06